

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال چهاردهم

۳ شنبه ۶ تیر ماه ۱۳۳۷

شماره ۴۸۹۲

شماره مسلسل ۲۰۷

دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۰۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه

۲۷ خرداد ماه ۱۳۳۷

فهرست مطالب:

- ۱) طرح صورت مجلس
- ۲) بیانات آقای نایب رئیس دائر باמתنان از انتخاب ایشان و توفیق خدمتگذاری
- ۳) اعلام تصویب صورت مجلس
- ۴) سؤال آقای پرفسور اعلم راجع به طرز رفتار با مسافرین ایرانی در عراق و موضوع شطالعرب و جواب آقای وزیر امور خارجه
- ۵) سؤال آقای عبیدی نوری راجع بروغن خریداری شهرداری تهران و جواب آقای معاون وزارت کشور
- ۶) طرح و تصویب گزارش اصلاحی مجلس سنا راجع بااستخدام کارمند
- ۷) طرح و تصویب گزارش اصلاحی مجلس سنا راجع بااصلاح ماده ۲ قانون منع کشت خشکاش
- ۸) طرح و عدم تصویب اصلاح مجلس سنا در لایحه عوارض ورود و توقف در فرودگاهها
- ۹) طرح و تصویب گزارش اصلاحی مجلس سنا راجع به برقراری وظیفه در باره وراثت شهدای واقعه بلوچستان
- ۱۰) طرح و تصویب گزارش اصلاحی مجلس سنا راجع به ترمیم حقوق استاد بهزاد و برقراری وظیفه در باره دختر مرحوم صبا
- ۱۱) اخذ رأی و تصویب لایحه عوارض ورود و توقف هواپیماها
- ۱۲) تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت و یک ربع پیش از ظهر بر ریاست آقای همدان تشریحی (نایب رئیس) تشکیل گردید

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: صارمی • مهدوی • صفاری • محمودی • مهندس

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس - صورت اسامی غائبین

جلسه قبل قرائت میشود

اردبیلی • کاظم شیبانی • اورنگ • مشار • مهندس بهبودی • قراگزلو • امامی خونی • کدیور • نفا الاسلامی
غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر طاهری • قرشی • دیرآمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان: شادمان • عرب شیبانی • اخوان • دکتر عبید • اریه • دکتر حسن افشار
نایب رئیس - نظری نسبت بصورت جلسه قبل نیست؟ آقای ارباب
مهدی ارباب - اصلاح مختصری در بیانی که بنده کرده ام هست که تقدیم میکنم
نایب رئیس - به تند نویسی داده می شود که اصلاح شود • بعد از حصول اکثریت تصویب صورت جلسه اعلام خواهد شد

۳. بیانات آقای نایب رئیس دائر باמתنان از انتخاب ایشان و توفیق خدمتگزاری

نایب رئیس - بنده خواستم بااستفاده از موقع از آقایان محترم نمایندگان که در انتخاب هیئت رئیسه بنده را فرین افتخار و مباحثات فرمودند از حضور در دفتر آقایان عرض سیاسی گزاری کنم از خداوند امیدوارم که مبارک و عموم نمایندگان را در خدمت بهمین مطابق نیات مقدسه اعلی حضرت همایونی (که رهبر خردمند ما هستند و هزاران فائده دل با ایشان است و امیدوارم که خداوند ایشان را سلامت بدارد که سلامتی کشور در سلامت ایشان است و تحت رهبری این رهبر عظیم الشان) بخدمات کشوره وفق و مؤید بدارد (صاحب است - انشاء الله)

۳- اعلام تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - چون عده کافی شد تصویب صورت جلسه اعلام میشود

۴- سؤال آقای پرفسور اعلم راجع به طرز رفتار با مسافرین ایرانی در عراق و موضوع شطالعرب و جواب آقای وزیر امور خارجه

نایب رئیس - وارد دستور میشویم؛ سؤالات مطرح است • آقای پرفسور اعلم •

پرفسور چه شیدا اعلم - سؤال بنده از جناب آقای وزیر خارجه این بود که آیا از اوضاع ایرانین مقیم عراق و مسافرینی که میروند آنجا و چگونگی رندگانی آنها چه اطلاعی دارند در ضمن میخواستم لطف بفرمائید حالا که تشریف آوردید وضع سرحدی و جریان شطالعرب را هم توضیح بفرمائید که مجلس مطلع باشد که وضع ما با این دولت دوست و همجواری چگونه است
نایب رئیس - آقای وزیر امور خارجه وزیر امور خارجه (علی اصغر حکمت) - در جواب سؤال نماینده محترم راجع بوضعیت اتباع ایرانی در عراق لازم می دانم که توضیحاتی به عرض مجلس شورای ملی برسانم •

سؤال ایشان دو قسمت است اولاً قسمتی است که مربوط به سلوک مأمورین عراقی نسبت بانابع ایران و زوار ایرانی است و در این قسمت باید عرض کنم که سؤال ایشان که آیا وزارت خارجه اطلاع دارد یاخبر جوابش این است که وزارت خارجه اطلاعات کامل راجع بانابع ایران دارد بهچگونه امر خاصی که حاکی از سوء سلوک و یا رفتار ناپسندی بخصوص نسبت با ایرانی ها باشد اطلاعی بما نرسیده تا آنجا که سفارت کبرای شاهنشاهی ایران در بغداد و کنسولگریهای ایران در نقاط مختلف مثل بصره و نجف و کربلا و خاقین بما اطلاع داده اند چیز تازه ای و عمل حادی که برخلاف حقوق عمومی یا قوانین جاریه باشد واقع نشده بلکه می توانم بگویم که بعضی از مأمورین عراقی

در حوزه‌های مأموریت خودشان کمال حسن نیت و حسن سلوک و انصابت را در باره مسافران ایرانی بعمل می‌آورند و انسانانین حسن در بعضی از آنها هست که ایرانی هائی که برای زیارت عتبات مقدسه می‌آیند با نظر مهمان‌نوا می‌کنند و اکرام ضیف از شرائط اسلامیت است البته انتظار نمی‌توان کرد که در چند مورد اختلافاتی پیش آمده و بعضی شکایتهای جزئی هم بوده ولی با حسن نیتی که در متصدیان امر گزارش مشاهده شده اینگونه اختلافات بجز موهومی طرفین حل شده و مخصوصاً اخیراً اطلاع دارند که دولت عراق در نتیجه مذاکراتی که هم در بغداد از طرف سفیر ایران و هم در اینجا از طرف وزارت خارجه با آنها بعمل آمده اطمینان دادند که می‌خواهند در عتبات مقدسه نظارتی و کربلا و شاپور کاظمین یک مهمانخانه های جدیدی با وسائل آسایش مدرن برای زوار و مسافران ایرانی بکشند در حال حاضر در آن نبودن مسافرخانه در ناراحتی هستند تأسیس کنند.

این اطلاعات ما بود حالا اگر نماینده محترم يك اطلاع خاصي دارد و یا يك مورد بخصوصی در نظرشان هست که حقوق اتباع ایران مورد تضییع واقع شده یا بی احترامی بعمل آمده البته ما بسیار متوجه می‌شویم که وزارت خارجه را آگاه کند تا قضیه بنحو مقتضی تعقیب شود قسمت دوم سؤال ایشان را چه بود با اختلافات مرزی و اداره شط العرب این موضوع نسبتاً مهم است (صحیح است) و بنده لازم میدانم از این موقع استفاده کنم و یک کلمه مفصل خدمت آقایان عرض کنم.

بوجود قراردادی که در سال ۱۲۱۶ شمسی منعقد شد و پروتکلهای مرزی که در سنوات ۱۹۱۳ و ۱۹۱۴ میلادی نوشته شده و تصویب رسیده تکلیفی برای مرز ایران و برای شط العرب معین شده است و این قرارداد که در ۱۲۱۶ بانجام رسیده است هم تصویب مجلس شورای ملی ایران و هم تصویب مجلس ملی عراق رسیده است (صحیح است) بنابراین تمام مراحل قانونی خودش را طی کرده است در مورد این قرارداد تصریح دارد که دولتین ایران و عراق ادار امور شط العرب را که در آنجا منافع مشترک دارند باید حل کنند و در آنجا می‌گویند نظر اینکه طرفین متعاهدین بطوریکه در ماده ۴ این عهدنامه تشریح گردیده منافع مشترک در کشیترانی شط العرب دارند متعهد می‌شوند قرار دادی راجع به نگاهداری و بهبودی راه کشیترانی و حفاری و راهنمایی و عوارض که باید شود و تدابیر صحی و اقداماتی که باید برای جلوگیری از آفتاب شود و همچنین از کبابه مسائل راجع به بیابانی در شط

العرب قراردادی منعقد سازد بطوریکه در ماده ۴ قید شده متأسفانه از ۱۹۳۲ تا کنون که ۲۱ سال از آن تاریخ گذشته هنوز آن قرارداد که مورد علاقه دولت و ملت ایران است (صحیح است) منعقد نشده و ۹ سال قبل و الاحضرت امیر عبدالعزیز السالطه عراق بایران تشریف آوردند و وزیر خارجه دولت ایشان که يك مرد بسیار عالم اخلاقی و شریفی بود در همین جزئی هم بوده ولی با حسن نیتی که در متصدیان امر گزارش مشاهده شده اینگونه اختلافات بجز موهومی طرفین حل شده و مخصوصاً اخیراً اطلاع دارند که دولت عراق در نتیجه مذاکراتی که هم در بغداد از طرف سفیر ایران و هم در اینجا از طرف وزارت خارجه با آنها بعمل آمده اطمینان دادند که می‌خواهند در عتبات مقدسه نظارتی و کربلا و شاپور کاظمین یک مهمانخانه های جدیدی با وسائل آسایش مدرن برای زوار و مسافران ایرانی بکشند در حال حاضر در آن نبودن مسافرخانه در ناراحتی هستند تأسیس کنند.

مخصوصاً موضوع نصب علام مرزی و اداره شط العرب بهمان شرحی که خواننده دولت ایران اخیراً این نظر خودش را با اطلاع دولت عراق رسانیده دولت عراق مثل همیشه با نظر دولت شامشاهی ایران موافقت کرده است فقط گفته اند که برای نصب علام مرزی بکمههندس و یکسکرد عالمی از يك دولت بیطرفی برای رفع اختلافات تعیین شود و توافق کردیم که این شخص بیطرف این شخص فنی از طرف دولت سوئیس انتخاب شود و مادر این بانملا با هم و متفاهمات سوئیس مراجعه کرده ایم که شخص دانشمند و باصلاحیتی با معرفی کند و منتظر جواب دولت سوئیس هستیم و همچنین بکشیتنی در وزارت خارجه تشکیل شده که مشغول مطالعات لازم برای تهیه مقدمات اجرای این موادی که خواننده شد باشد این کمسیون در تحت ریاست آقای محسن رئیس است که در عراق سالها سفارت کبری مبعود ایشان بود و بعضی از مردمان مطلع تشکیل شده و منتظرند که هیئت نمایندگان عراقی هم برای این منظور معرفی شود و بدون تأخیر شروع بکار بکنند بنده امیدوارم که اولیای دولت عراق بالاخره با حسن نیتی که از ایشان هم متوقع هستیم و هم مترصد مداول قرارداد خود را معتمد بشمارند و اجازه ندهند که بی‌ش از این . این امر که مورد علاقه تمام ملت ایران است در یوته

اجمال و تمویق بمانند (صحیح است) و وسیله استفاده سیاسی دیگران قرار بگیرد (صحیح است) شاید بعضیها باشند که با نسبت بود و یا نسبت بدولت عراق نظر معینی نداشته باشند از این مختصر عراق موجود بغواهند استفاده کنند با اصلاح از آب گل آلود ماهی بگیرند چنانکه اخیراً مشاهده شده است و شاید ملاحظه فرموده اند که در بعضی جای خاورمیانه اخبار خلاف حقیقتی راجع باختلاف مابین عراق و ایران منتشر میشود و دولتهای مرمری میخواهند این موضوع را بزرگ جلوه بدهند و همانند که مطبوعات ایران آن اندازه رشد و نمو و تکامل حاصل کرده در سیاست و زریه شده اند که محل آلت دست و محل اجرای نیات مغرضین و استفاده تبلیغاتی خارجی قرار نخواهند گرفت ولی مملکت جسته و گریخته بعضی اخبار خلاف حقیقت و مبالغه آمیز در جراید ایران در این باب مشاهده میشود که معلوم است از کجا سرچشمه داشته و بیخبری واضح است که خبر دهندگان از خارج دارای غرض خاص بوده اند و مقصودشان این بوده که اختلافی مابین دول متحد و دوست و برادر ایجاد نمایند.

وزارت امور خارجه در موقع خود اینگونه اخبار را تکذیب کرده است زیرا شکی نیست دولت و ملت ایران نسبت به ملت و دولت عراق کمال علاقمندی را دارد و سوابق تاریخی در میان است دو مملکت هر دو هم مشب و هر دو هم بیجان و دارای رژیم سیاسی و دارای سوابق واحد چند هزار ساله هستند و از بدو تأسیس وقتی مملکت عراق تأسیس شد خانمان سلطنتی عراق با انسانان معظم شامشاهی ایران روابط و داد و معیت صمیمانه داشته و دارند این روابط همیشه استوار برقرار بوده و اشتباهه برقرار خواهد بود هیچگونه موجهی دیده نمیشود که ما نتوانیم اختلافات خودمان را بنحودستانه با همسایه دولت خودمان حل کنیم و اگر بعضی عناصر باشند که بیروان مکتب فقهی سیاست هستند یعنی بیروان مکتب سیاسی قرن ۱۹ در آن مملکت باشند آنها هستند که بمعیت و اتحاد ایران و عراق ایمانی ندارند ولی خوبیتان اکثریت ملت عراق اکثریت قریب به اتفاق مخصوصاً نسل جوان عراقی بایران چشم برداری و محبت و دوستی نظر میکنند و بقیه مردم که احساسات و افکار این طبقه برخلاف شود آن عناصر محدود غالب خواهد کرد يك نمونه بسیار بارز برای حل اینگونه اختلافات که آقایان بخوبی اطلاع دارند بوضوح اختلافات مرزی ما با دولت همسایه شمالی که يك دولت نوی و معظم بعهدان در نتیجه حسن نیت طرفین

ملاحظه فرمودید که اختلافات رفع شد و توانستیم اختلافات مرزی هر گونه اشکال را که در پیش بود بتمیز از يك قرن بود که باقیانده بود بخوار حسن خانم دهم رنده در اینجا وظیفه خود میدانیم که اولیای اتحاد جماهیر شوروی برای حل این اختلافات و احترامی که بتوانند این مقررات مامیگذاران بپوش خود امتنان و تشکر کنیم (صحیح است) و امیدوارم هم که عنقریب بعهدنامه‌های مربوط بجل اختلافات با دولت شوروی که از کمسیون خارجه گذشته بعجلت شورای ملی باید و بمرس آقایان مستر برسند و مورد تصویب قرار بگیرد (انتها الله) و همچنین انتظار داریم که اولیای دولت عراق هم که با ما هم مذهب و هم بیجان هم سیاستند و هم دارای روابط دیرین هستند این مسائل اختلافات کوچک مرزی مسئله کوچک اداره شط العرب را با کمال علاقمندی حل کنند و تکذبات که سایر همسایگان ما بر آنها سبقت بگیرند آنها خودشان در این باب پیشقدم باشند بخصوص که وضع خاور میانه مقتضی این دوستی و اتحاد است و آقایان محترم میدانند که این قسمت در معرض ایام در آتش انقلابات و کشمکشها و جنگهای داخلی و تبلیغات و تشیبات خارجی واقع شده و بیجان اجتماعی و بیجان انفرادی مردم مملکت خاور میانه در خطرناک و زوال واقع شده است و موقع آن رسیده است که این ملت رشد و کمال و موسیام خودشان را امتحان بکنند و دوست از مغاصات و اختلافات و جنگ و جدال داخلی و جنگهای خارجی بردارند و قریب تحریکات بیگانگان را بخورند و مشکلات و مسائل داخلی خودشان را خودشان حل کنند چون ممکن است اندک تفاوتی در این امر منجر با احتمال آتش جنگ در دنیا شود و اگر چنین امری خدای نخواسته اتفاق بیافتد نه فقط دول جنگجو بلکه آن حوزه ای که در آنجا جنگ شروع شد است یعنی آن مملکت هائی که فعلاً در معرض مخاطره هستند دستخوش قانون نیستی مطلق ابداً خواهند شد (صحیح است) این اوضاع اسلحه و تجهیزات مدرنی که در اینها وجود دارد باید از همان کنیم و شکر نعمت الهی را بجا آوریم که بر اثر سیاست مدبرانه و انقلابی که مملکت ما پیش گرفته است اوضاع کشور بعهدان قریب آسایش و آرامش است و امنیت بعهدان برقرار است (صحیح است) و خوبست که همسایگان ما هم این رویه انقلابی را که ملت ایران در تحت راهنمایی و هدایت پیشوای مملکت اتخاذ کرده اند آنها هم در پیش بگیرند و بجای جنگ خانگی بجای خونریزی بجای کشمکش با اصلاح امور اقتصادی و ترمیم خرابیها عمران و آبادی مملکت خودشان مشغول شوند.

البته این آشفتنی و بریشانی و این

مذاکرات مجلس شورای ملی

چنگ و جدالی که فعلاً در خاور میانه حکمفرما است عوامل متعدد دارد و يك عاملش را که نمی‌توان انکار کرد بلاتدرید غلبان احساسات ملت و باصلاحات و بیولیسیم است هیچ شکی نیست که ما و ملت ایران در عین اینکه باین احساسات و شایسته احترام می‌گذاریم و قدرتی را که ما در اختیار داریم خود را در این راه متوجه و مقدس میدانیم ولی در عین حال هر گز به افراط و تمسب که منجر بعهدان مستقیم اجانب شود آن راه را بجا نیاوریم چون سعاد را ستلال و رفاه و آسایش و آزادی ملت خاور میانه را که همه برادران ما هستند از سبب قاپ آرزو مندیم و بیوت خود را می‌خواهیم بود که دیگران در امور داخلی آنها اندک دخالتی نمایند (صحیح است) ما معتقد هستیم که مسائل داخلی مشکلات و مشکلات ملی باید دست خود آن ملت حل و تصفیه شود (صحیح است) البته یکی دیگر از عوامل مهم این اختلافات و این اختلافات منافع اقتصادی دیگران و بخصوص استفاده از منابع نفتی و منابع نفتی است که خوشبختانه ما بعهدان در این تواحیر بحدود وجود دارد اما در این باب هم مملکت ایران باید بهترین سرمشق دیگران باشد همانطور که ملت ایران چندین قبل در تحت تأثیر عناصر خارجی و در تحت تحریکات بیگانگان و در اثر رقابت اقتصادی طعمه انقلاب و اقتضات شد و همه آقایان بخاطر دارند که مملکت میرفت که بوادی نیست و فاسد سوق داده شود و استقلال چند هزار ساله خودش را ادرست بدهد و بعهدان در نتیجه عقل و تدبیر و حیات ملی و راهنمایی پیشوای مملکت آن اقدامات مؤثر نشد و ملت ایران توانست خودش را جمع آوری بکند همین وضع هم در سایر ممالک موجود خواهد بود و باید همان راهی که ما رفتیم بروند ما يك مملکتی هستیم و ملتی داریم که بعهدان بهوش خدادادی و تأیید الهی و فریضه ذاتی موصوف و ممتاز است . این ملت توانست در بدترین و سختترین مواقع در اطراف یرج ملی خودش جمع بشود و در تحت رهبری دهبانه رئیس مملکت اوضاع آشفته خودش را بحال عادی برگرداند ما از خدا می‌خواهیم که برادران ما در سایر ممالک همسایه و در سایر چنین راهنمایی آزرسی که ملت ایران آموخته و تجربه‌ای که گرفته است آنها هم عبرت بگیرند و اوضاع آشفته خود را سر و سامانی بدهند

از کلام حکما است که می‌گویند اگر خدا بخواهد يك ملتی سعادتمند شود تمام امور آن مملکت و سر و شوش آن را پیشوای دانا حکیم و وطن پرست باشد خواهد داد شاهد این معنی در مملکت ما بخوبی واضح و روشن است

نمیکنیم - امروز شاهانه استیم که از يك طرف امریکا و از طرف دیگر شوروی بوسیله دادن کمکهای فنی و مالی سیاست بخصوصی را اتخاذ کرده اند البته شاید مفید باشد که دولتهای دیگر هم بنوبه خود باین نوع اقدامات مبادرت نمایند مثلا ممالک اروپائی آنهاست که امکانات بیشتری دارند مثل اسکاتلند و ایتالیا و آلمان و در آسیا هم ممالک ژاپن باید همین اقدامات را شروع کنند . کشور ژاپن آنطوریکه من بعد از چند روز مطالعه خود نتیجه گرفتم عقبه من میتوانم وارد یک چنین سیاستها اقتصادی وقتی بشود فرمایشات و بیانات ملوکانه سرمشق سیاست مملکت ایران است و بقیه دارم که دولت ایران هم ملت ایران این رویه را نشان الله تعقیب خواهد کرد يك نمونه دیگر از فیه و درایت و ذکاوت اولیای امور ممالک خارجه خاور میانه وضعیت است که در پاکستان و همچنین در ترکیه بوجد آمده اوضاع این ممالک بر اثر دانش و درایت پیشوایان آنها یعنی رئیس جمهور ترکیه و اسکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان بحمد الله ازین آسایش و آرامش است .

ایشان فرمودند « مادر موفقی قرار گرفته ایم که سیاست ما ناچار باید روشن باشد . مادر ایران بعاد و رضوح خودمان را با ممالک آزاد دنیا مرتبط ساخته ایم ولی باید بگویم که سیاست ما در واقع سیاست ناسیونالیزم برای نوع بشر و خوشبختانه بر چه صلح در خاور میانه بدست این چند مملکت است و امیدوار هستیم که در این میان مملکت ایران هر عملی را که بفتح ملت بایدیم بجای که معرف تمدن چند هزار ساله و فرهنگ و کلمات بزرگ ایران و حکما و پیشوایان این سرزمین است خودش را آنچنان معرفی کند و موفق بشود اشاعه الرحمن صلح در خاور میانه باقی برقرار باشد .

نایب رئیس - آقای رفیعی - عرض کنم که تاریخ نشان داده که ایران تمهیدی بکند و آن تمهید را اجرا نکند (صحیح است) ما منترقیم که ملل دوست و همجوار ما بخصوصاً هم بیابان ما بتمهیدات خودشان در مقابل ما رفتار کنند درم اینکه بنده معتقدم که ایرانی در هر نقطه دنیا که باشد بایستی مرز و مکرک باشد چون خود ایران بوند افتخار است مخصوصاً این زمان که تحت رهبری شاهنشاه در یک راه ناسیونالیسم نیست بر داشته ایم و پیشرفت کرده ایم (صحیح است) بنده وقتی این سؤال را کردم جناب آقای حکمت وزیر امور خارجه نبودند بنده استناد بنده بود به يك احترام خاصی بنده ایشان دارم از این حکمی هم که در خدمت

دولت بنده داده شد جناب آقای حکمت در وزارت فرهنگشان بشمار آورده بودند که در آموزشگاههای بهداشتی جابجا خدمت کنیم بنده وقتی این سؤال را کردم يك تکلفی از اعضاء وزارت امور خارجه بنده رسید که آفاشما سؤالی کردید که چندین بار متر راه فاصله هست خوب بود می پرسیدید که با اعضاء وزارت امور خارجه چه میگذرد بنده خیلی متأسف شد و بوقتیکه این تکلف را خواندم این نامه را بعهدان تقدیم میکنم خدمت جناب آقای وزیر امور خارجه که رسید کوی بکنند از فرمایشات مفصلی که فرمودند و حق هم همین بود بنده تشکر می‌کنم و خیلی معذرت می‌خواهم که باین سؤال اسباب زحمتشان شدم و خسته شدند ولی با آن خاصیتی که در ایشان سراغ دارد مردم فعال مدیر و سیاستمداری هستند امپا وارم که کار وزارت امور خارجه در بر راه شود (اشاء الله) ولی نکته ای که میخواستم سؤال کنم این است که این آقای سوهی که برای شط العرب خواسته اند اظهار نظر بکنند این اظهار نظر از نقطه نظر تکلیک است یا حکمیتی ؟ یعنی می‌آید حکمیت کند یک چیزی است اذاجع به - حکمیت شده است یا می‌آید از نظر تکلیک بهیند که چه شده است ؟ این باب بشروحاً و مفصلاً واضح شود . یکی دیگر هم اینکه بنده باز امیدوار هستم که جناب آقای حکمت در رأس وزارت امور خارجه که هستند امور این وزارتخانه با خوب و آبرو مند بشود مخصوصاً در خارجه که ما احتیاج اشخاص هست و باید و شاید بشناسانند . بنده اخیراً چیزهائی شنیده ام که بسیار متأسف شده ام بنده اینجا بایستی درود فراوان روح يك يك مرد خدنگر وطن مرحوم سهیلی بفرستد (عدهای از نمایندگان خدا رحمتش کنند) ایشان یکی از مردمان خدمتگذار بود شتیم نسبت باو در موقع زندگی و موفقی که مریش بوده رفتار خوبی شده استعا می‌کنم دستور بفرمایند که این مأمور متنبه بشه (دارا باب) بنده آن شخص اسانه ادب نکرده در سفارتخانه افرادی هستند که آبروی ایران را می‌برند سفیر کبیر ایران در خارجه نماینده شخص اول مملکت است و احترامات فوق العاده دارد بنده عرضی کردم حالاً ایشان جواب میدهند نایب رئیس - آقای وزیر امور خارجه .

وزیر امور خارجه - گمان میکنم توضیح بنده کافی بود . عرض کردم که حکمیتی نیست و اختلافی نیست بل که پروتکلی نیست و يك عهدنامه ای هست و متضم بآن هم نقشه هائی هست فقط از نظر نصب علامت در درزی زمین این متخص خواسته شده و البته علامتی که در سر حد ها هست از روی نقشه خواهد بود (صحیح است) در مورد شط العرب هم معامله يك طرفه میکنند ما هم همین را میگوئیم . می‌گوئیم که آقایان بوجب

قرارداد باید امور شطالمرب در تحت نظریک هیات مشترک ایرانی و عراقی باشد (صحیح است) و باید وارد هاستم که این کار را هم اجرا کنیم. اما در باب مرحوم سهیلی و این که اهانتی شده است با کمال تأسف که از فوت مرحوم سهیلی که اصلاً یکی از خدمتگزاران ایرانی بود و فوتش يك ضایعه ای برای مملکت بود متأسفانه يك پیش آمد سوئی و يك سوء اتفاقی نسبت بازمندانگان آمریکوم گزارشش بنده رسیده البته شخصی بنا اشخاصی که برخلاف اسارت و ادب رفتار کرده اند بموجب مقررات اناری تنبیه میشوند

سؤال آقای عمیدی
فوری راجع به روغن خریداری شهرداری تهران و جواب آقای معاون وزارت کشور

نایب رئیس - سؤال دیگر مطرح است آقای عمیدی نوری

عمیدی نوری - سؤال بنده از وزارت کشور درباره مسئله روغن خریداری شهرداریست دو سال قبل بعنوان این که مبارزه با گرانی فروشی میشود و روغن که یکی از مواد مؤثر و حیاتی زندگی مردم تهران است از قرار معلوم مبلای از بانک ملی ایران قرض گردانند و با آن روغن از آمریکا وارد کرده اند علاوه بر اینکه پول بانک ملی داده نشده و اجرائیه هم بر علیه شهرداری برای اخذ این وجه صادر شده روغنهای مزبور با مبلغ زیادی ضرر شایده بیش از ۲۰ میلیون ضرر فروخته شد حتی شنیده شد که این روغن ها بصرف صابون و شمع سازی رسیده است از جهت اینکه این روغن بنظر بنده یکی از نمونه های اتلاف و خرابکاری نسبت به اموال عمومی است بنده خواستم حقیقت این مطلب روشن شود سؤال کردم که جناب آقای وزیر کشور با مراجعه به وند، مجموع جریان کار را از اولی آخر که چه جور این معامله شد چه قدر شهرداری تهران در این موضوع ضرر کرد و مسئول این ضرر کیست و سبب و جریان آن برای مردم تهران چیست و چگونه میشود در اینگونه مسائل سکوت کرد و با اغماض گذراند حال آنکه توجیهات دقیق جناب آقای معاون محترم وزارت کشور هستم که بعد عرایض خودم را اگر لازم بود عرض برسانم

معاون وزارت کشور (فرهودی) - در سال ۱۳۳۵ میلادی که احساس کمبودی در روغن مصرفی شهردار و بیم این میرفته است که اگر یک فکری نشود هم روغن کمباب میشود و هم گران میشود البته وقتی يك معجز احساسی پیدا شد طبیعی است

که يك مسئولیتی همده متصدیان امر میافتد این مسئولیت هم طبیعی است متصدیان وقت است هم مدت وقت و هم شهردار وقت آنها هم بصورت مسئولیت اینطور صلاح دانستند که يك معامله عمده روغن انجام بدهند و يك روغنی نسبتاً بقدر کافی وارد مملکت بشود (دکتر امین) بسیار روغن نفوس بود و از آن بیم و نگرانی که پیدا شده بود در بیانند به اصلاح پیش بینی صورت داده باشند برای اینکه غالباً یکی از ایرادهایی که متصدیان امر میشوند این است که وقتی که واقعه ای پیش آمد کمبودی پیش آمد که این پیش آمد احتیاج یک سبلی برآه افتاد ایراد میشود که چرا متصدیان پیش بینی نکردند که علاج واقعه را قبل از وقوع بکنند روی این مقدمات تصمیم گرفته شده است که در سال ۱۳۳۵ يك معامله روغنی بشود اتفاقاً در آن موقع يك پیشنهاداتی هم از آمریکا رسیده بود مثل اینکه اگر این احتیاج با معامله با آمریکا بشود مقداری هم بصرفه و صلاح خواهد بود برای اینکه آن پیشنهادی بود که روغن را بقیعت دولتی به اصلاح دست اول بفروشد و یواش را بریال میبرد از آن دو مسئله با هم ترکیب شد آن احتیاج و پیش بینی و این پیشنهاد در نتیجه تصمیم گرفته شد که ۲ هزار تن روغن از آمریکا خریداری کنند البته شهرداری هیچ چیز بولی داشت و چنین اعتباری این کار راهم که بعد شهرداری گذاشتند علش هم این بود است که شهردارها يك نوع مسئولیت و تکلیفی در تأمین خوراک بار عمومی دارند (صحیح است) و مسئولیت این امر هم شهرداری واگذار شد و بالاخره تصمیم معامله روغن گرفتند و در همان سال ۱۳۳۵ انجام دادند و روغن ها شروع کرد به آمدن که البته جریان آن مفصل است و در پرده هست (عمیدی نوری) چقدر وزنش بود؟ عرض کنم دو هزار تن روغن خریدند ۲۵۰ تن قرار داد با دولت آمریکا از قرار تنی ۱۱۷۵ دلار و ۱۲۵۰ تن از شرکت اموتو سرویس کوردوریشن از قرار تنی ۱۱۷۳ دلار البته تنی دو دلار در اینجا تفاوت هست آنچه که از دولت آمریکا خریدند ۱۱۷۵ دلار است و آنچه که از مؤسسه خریدند ۱۱۷۳ دلار است آن دو دلار مربوط بحق چه بوده است آن که ۱۱۷۵ دلار است بیه اش بعهده فروشنده بوده است و این ۱۱۷۳ دلار بیه اش بعهده خریدار است تقریباً معادل بوده اند البته وقتی روغن ها شروع کردند به آمدن چون شهرداری در این کار بعنوان عامل بوده است یعنی که بخرد و بفروشد البته اقدام کردند و آمد و مقداری هم بنا بود تمویل مؤسسات ارتش بشود و شد ۵۰۰ تن بقیه را هم مشغول فروش شدند به اشخاص و مؤسسات بالغ بر هزار تن فروش

معاون وزارت کشور (فرهودی) - عرض کنم البته در هر معامله ای و تجارت دردی نیست که این رقابت در اینجا اثر خودش را کرد یعنی يك عده ای که در کار تجارت روغن یا خرید و فروش روغن استفاده میکردند بر خوردند با اینکه این مقدار روغن و فروش شهرداری موجب ضرر آنها میشود آنها چه کردند؟ بنای تبلیغات را گذاشتند بر ضد این روغن ها که این روغن ها خراب است و بوی میدهد آن روگود طبیعی و این تبلیغات رقابت آمیز دست بهم داد و روگود را بیشتر کرد و آن استقبال را که مردم در ابتدای امر برای خرید روغن نشان دادند، متوقف ماند و عقب نشست در نتیجه روغن ها ماند و این وضع وقتی پیش آمد که دولت قلمی متصدی امر شد طبیعی است که نظر بانکه اولاً جنسی است بایستی سعی کرد که بصرف فروش برسد تا آنجا بولی گرفته شد از بانک ملی باید فروش کرد و به طلبکارها داد این بود که مجدداً اقدام شد بفروش روغن ها فروشهای جزئی به اشخاص یا مؤسساتی که با مصرف روغن سروکار داشتند انجام شد و نزدیک ششم بنایستان امسال در این بیم پیدا شد که اگر بیش از این کرده اند و قرض با بانک را چه مقدار داده اند

و روغن ها بماند در انبار این روغن ها بماند که برای هوا فاسد شود این روغن ها بصورت رسالم بود و هنوز هم هست این اشکال پیش آمد که ممکن است در بنایستان صد مای بهش برسد شهرداری هم انبارهای خاصی لازم دارد که دارای درجه حرارت مینی باشد (دکتر امین) سردخانه میخواید؟ و حیوانی با نجات تهیه کنند روغن به صورت آنها هم که این احساس کمبود را کم کردند در موقعی که شهرداری احساس کرد آن تجارت و مؤسساتی که وارد در معاملات روغن هستند همین همین حسابها را می کردند بنابراین آنها هم در حدود مصالحت خودشان خودشان در حدود تهیه استکروفر برآمده این دو جریان با هم جفت شد و نتیجه این شد يك روگود در بازار روغن و معاملات روغن پیدا شد (دکتر جهانشاهی) روغن فروشها از قوتشان تلخ شد و هزار تن از این روغن ها فروش رفت هزار تن مواجه با این روگود شد که عرض کردم ماند و فروش رفت این عوامل همانطور که عرض شد این عوامل عوامل اقتصادی است و عواملی نیست که کسی ایجاد کند يك عامل دیگر در این کار دخالت داشت و آن این بود البته هر تجارتی يك رقابت دارد و بنده مقدرت میخواهم چون بحث آن مفصل است اگر اجازه میفرمائید عرض میکنم **نایب رئیس** - شما تائید کردیم میفرمائید صحبت کنید بعد از آن باید از مجلس کس اجازه کنید

معاون وزارت کشور (فرهودی) - عرض کنم البته در هر معامله ای و تجارت دردی نیست که این رقابت در اینجا اثر خودش را کرد یعنی يك عده ای که در کار تجارت روغن یا خرید و فروش روغن استفاده میکردند بر خوردند با اینکه این مقدار روغن و فروش شهرداری موجب ضرر آنها میشود آنها چه کردند؟ بنای تبلیغات را گذاشتند بر ضد این روغن ها که این روغن ها خراب است و بوی میدهد آن روگود طبیعی و این تبلیغات رقابت آمیز دست بهم داد و روگود را بیشتر کرد و آن استقبال را که مردم در ابتدای امر برای خرید روغن نشان دادند، متوقف ماند و عقب نشست در نتیجه روغن ها ماند و این وضع وقتی پیش آمد که دولت قلمی متصدی امر شد طبیعی است که نظر بانکه اولاً جنسی است بایستی سعی کرد که بصرف فروش برسد تا آنجا بولی گرفته شد از بانک ملی باید فروش کرد و به طلبکارها داد این بود که مجدداً اقدام شد بفروش روغن ها فروشهای جزئی به اشخاص یا مؤسساتی که با مصرف روغن سروکار داشتند انجام شد و نزدیک ششم بنایستان امسال در این بیم پیدا شد که اگر بیش از این کرده اند و قرض با بانک را چه مقدار داده اند

۹۰ میلیون فرمودند از بانک ملی در این کار پول گرفته شده که ۲ هزار تن هم قبول فرمودند روغن خریداری شده البته تمام مأمورین دولت وظیفه اصلیشان دو چیز است یکی در درجه اول رفاه جامعه دوم امانت داری خزانه دولت و بنیاد و روغن را که ملت گفت من باید خزانه ملت را اتلاف کنم و نمی شود برای حفظ مال ملت گفت آسایش مردم را از بین ببرم این دو باید توأم باشد مأمور خوب و صحیح مملکت آن چنان کسی است که رفاه و آسایش را با حفظ مال ملت بتواند نگاهدارد این دو بایستی توأم باشد

دکتر امین - اینجا هم همین کار را کردند خرجی کردند که مردم در ذممت نباشند

عمیدی نوری - فرمودند دلیل این کار این بود که يك وقتی کمبود روغن در تهران شد و برای رفع این احتیاج اجتماع فرا شد دوازده روز روغن خریداری بشود و شهر را بوقت هم عاجز اینکار شد این نظری بود که میفرمائید در دولت وقت ایجاد شد

قبادیان - در همان وقت اگر اینکار نشده بود روغن بيك من هشتاد تومان میرسید

عمیدی نوری - بنا بر این وقتی که يك چنین احساسی میشود البته نباید مبتنی بر يك معاسیه صحیح باشد برای این که با احساس و فرض که انسان نمیتواند وارد معامله شود میبویا بشود بعد هم بگویند که رقابت از بین رفت احساس از بین رفت معاملات دولتی بایستی بر حساب و رقم باشد یعنی حس شده باشد که در سال باین میزان تهران خوراک روغن دارد و يك ساعتی ای بانک حادثه ناگهانی در ایران بوجود آمد که تمام گوسفندها از بین رفتند و روغن هم از بین رفت همینطور مثال سبیل بود که مسئله سبیل مایند و گنده ها را از بین میبرد و خوراک ملت ایران بیداست که سالی فلانقدر گندم است چه کنیم و گندم را باید مسلماً از خارج وارد کرد (اعظم زنگنه) - کی بود گندم نبود و از خارج گندم وارد کردند در این هیچکس حرف ندارد کمبود گندم را مسلم باید از آمریکا وارد کرد این را هیچکس حرف ندارد جناب آقای زنگنه بنده وارد بحث گندم نمیشم بیرونه دیگری وارد بحث ما راجع بر روغن است اگر این سؤال هیچ منظوری بخشش و نظر خاصی نیست بعضی از دستجات ناشتم و بعضی از نمایندگان معتز تصور فرمایند حساب شخصی یاله و عابیه دارم که از آن نظر بغوا هم تأیید بانکه بی شود و نظری هم بشهرد از سابق و به چه چه در این موضوع ندارم که يك تماس عضویت حزب و غیر حزبی هم در بین باشد این را می خواهم خدمت بعضی از همکاران محترم که به شان ارادت دارم عرض کرده باشم که حساب حساب مملکتی است که

معاون وزارت کشور (فرهودی) -

